

**Міністерство освіти і науки України
Державний біотехнологічний університет**

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
I Міжнародної науково-практичної конференції
(3-4 листопада 2022 р.)**

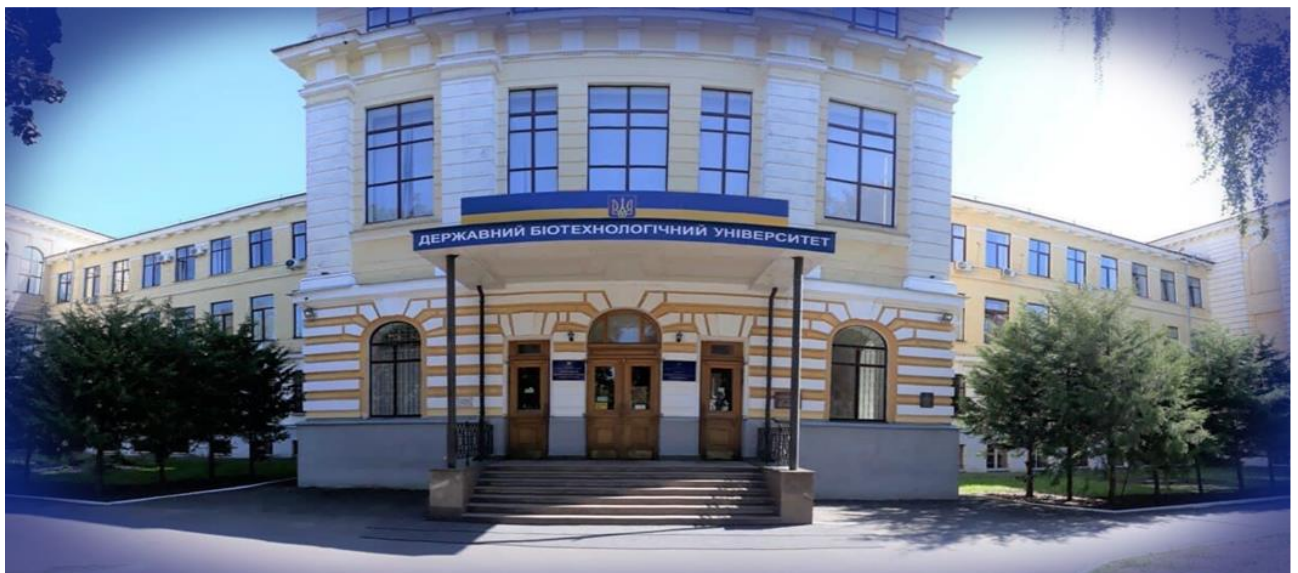
Харків - 2022

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
STATE BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY**

**Globalization and development of innovation
systems: tendencies, challenges, and
prospects**

**Materials of
the I International Scientific Practical Conference,**

3-4 November 2022

Kharkiv–2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Михайлов В.М., д-р техн. наук, проф. (*голова оргкомітету*); **Ларіна Т.Ф.**, д-р екон. наук, проф.; **Онегіна В.М.**, д-р екон. наук, проф. (*заступники голови оргкомітету*).

Члени оргкомітету:

Анісімова О.В., канд. екон. наук, доц.; **Антощенкова В.В.**, д-р екон. наук, доц.; **Бабан Т.О.**, канд. екон. наук, доц.; **Вітковський Ю.П.**, д-р екон. наук, проф.; **Ганущак-Єфіменко Л.М.**, д-р екон. наук, проф.; **Готра В.В.**, д-р екон. наук, проф.; **Дарр Д.**, Ph.D. проф.; **Діброва А.Д.**, д-р екон. наук, проф.; **Єсенгазієва С.К.**, канд. екон. наук, проф.; **Кравченко О.М.**, д-р екон. наук, доц.; **Кюрчев С.В.**, д-р техн. наук, проф.; **Ломовських Л.А.**, д-р екон. наук, проф.; **Мандич О.В.**, д-р екон. наук, проф.; **Пашенко Ю.В.**, канд. екон. наук, доц.; **Ренбілас Р.**, Ph.D. проф.; **Філімонов Ю.Л.**, канд. екон. наук, доц.; **Яковлева В.П.**

Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи [Електронне видання]: матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф., 3-4 листопада 2022 р. / Держ. біотехнологічний ун-т. – Харків, 2022. – 480 с.

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, що стали предметом наукових дискусій учасників I Міжнародної науково-практичної конференції «Глобалізація та розвиток інноваційних систем: тенденції, виклики, перспективи», яка відбулась 3-4 листопада 2022 року у Державному біотехнологічному університеті.

Розраховано на вчених, викладачів, здобувачів освіти та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

Представлені у матеріалах конференції тексти тез доповідей подано в авторській редакції. Автори тез несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також добір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, наукової термінології, власних імен та посилань на літературні джерела.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ	14
<i>Kapiton A. M.</i> Organization of the company's work by means of ERP systems	15
<i>Kucher L., Heldak M., Anisimova O.</i> Digital competitiveness of Ukraine and Poland	16
<i>Воронюк Є.В.</i> Безпекові компоненти підприємницької діяльності у глобальному економічному просторі	19
<i>Гончар М.В., Журавльова В.В.</i> Системний підхід до управління організацією	21
<i>Горященко Ю.Г.</i> Розвиток інноваційних систем в історичній ретроспективі	23
<i>Зайка О.В.</i> Управління розвитком підприємства	25
<i>Іщенко Н.О., Мазуріна Т.В.</i> Механізм досягнення сталого розвитку	28
<i>Коваль О. В.</i> Діджиталізація як вектор сучасного розвитку бізнес-процесів	29
<i>Колісник В.В., Єна Н.М.</i> Методологічні основи адміністративного менеджменту	32
<i>Коптєва Г.М.</i> Аналіз рейтингового оцінювання розвитку інноваційної діяльності України	35
<i>Курганська М.Г.</i> Діагностика структурних галузевих трансформацій сільського господарства в Україні	38
<i>Куценко І.В.</i> Окремі аспекти дослідження впливу глобалізації на економічний розвиток аграрного сектору України	41
<i>Морозова Г.С.</i> Інноваційний розвиток аграрного сектору: концепція, напрями та оцінка ефективності	43
<i>Нікітіна К.С.</i> Глобальні передумови формування «зеленої логістики»	45
<i>Писарчук О.В., Шевченко Д.О.</i> Вплив глобалізації на доступність товарів	47
<i>Сорокотяга М.С.</i> Економічний розвиток аграрних підприємств на засадах диверсифікації	50
<i>Філіпчук А.А. Руденко Р.Ф.</i> Психологічні особливості управлінської діяльності	52
<i>Ханова О.В., Данилевич О.Я.</i> Інноваційні принципи розвитку міжнародної логістики	54

СЕКЦІЯ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ НА МІКРО-, МЕЗО-, МАКРОРІВНЯХ	57
<i>Amit Kumar Goel, Marchenko M., Iefremov A.</i> Digitalization of economic planning of competitive marketing activities in the conditions of globalization	58
<i>Hanushchak-Yefimenko L., Yershova O.</i> Business incubator as an organizational structure for supporting innovative entrepreneurship	60
<i>Havrylenko Ya., Mykolaenko M.</i> Professional career as an object of research	62
<i>Sofiullah Md, Darr Dietrich, Gomes Vale Eleydiane.</i> Does entrepreneurial intention develop by classroom example? An experiment for teaching entrepreneurship in higher education	63
<i>Nasho Ah-Pine Elda.</i> Teaching on responsible innovation: engaged scholarship and social innovation serving environmental protection	67
<i>Serhiienko S.</i> Safety innovative strategy for the development of agrarian enterprises: management aspect	69
<i>Shvedun V.</i> The global trends of systematization of knowledge on the development of innovation of socio-economic systems	70
<i>Yessengazyeva S.K.</i> Development of Agri-Industrial Complex of the Republic of Kazakhstan	72
<i>Zaika S.O., Kharchevnikova L. S.</i> The role of innovations in the development of tourism	76
<i>Баєва Д.В.</i> Роль ефективності молочного скотарства в продовольчому забезпеченні країни	78
<i>Батюк Л.А., Тоберт М.Ю.</i> Деякі аспекти міжнародного досвіду державної підтримки впровадження цифрових технологій в аграрний сектор	81
<i>Бережний Є.В.</i> Інноваційні технології у логістиці як фактор підвищення ефективності	85
<i>Божко І.О.</i> Формування інноваційної стратегії енергорозподільчого підприємства	88
<i>Бойко Я.М.</i> Розвиток ІТ-сфери: нові можливості для західного регіону	91
<i>Вергал К.Ю.</i> Теоретичні аспекти розвитку цифрової економіки	94
<i>Внукова Н.М.</i> Розвиток інноваційних систем Індустрії 4.0 в умовах глобалізації	96
<i>В'юник І.М.</i> Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення конкурентоспроможності	99
<i>Гіржева О.М.</i> Роль інноваційного менеджменту в системі управління підприємством	102

Гридін О.В. Особливості та передумови застосування методу розгортання (структурування) функції якості (Quality Function Deployment – QFD) в операційній діяльності підприємства	104
Гуторова О.О., Купріянова Т.В. Державна політика формування інноваційно-інвестиційного потенціалу розвитку національної економіки	107
Деділова Т.В., Обозна М.Д. Корпоративна соціальна відповідальність – частина концепції розвитку підприємства	110
Дем'яненко Т.І., Лісна А.В. Формування системи контролінгу на підприємстві	112
Євченко В.В. Аспекти вдосконалення методів управління інноваційними проєктами в умовах цифровізації економіки	113
Єфремова Н.О. Державне управління веденням конкурентоспроможного агробізнесу в умовах глобалізації	114
Журавель Р.О. Добровільне страхування ризиків у діяльності сільськогосподарських підприємств	115
Зеленський М.С. Оцінка тіньової економіки в умовах глобалізації	117
Кабанячий В.В., Лєгеза М.А. Роль авіації у сучасному розвитку економіки України	118
Кащєна Н.Б., Чміль Є.О. Виклики та сучасні тренди інноваційного розвитку підприємств	121
Кравченко Ю.М., Крижній Н.М. Економічна сутність необоротних активів	124
Кюрчев В.М., Лєгеза Д.Г. Підготовка фахівців як ключовий фактор запровадження інновацій у галузі машинобудування	126
Лобанов А.М. Сучасні проблеми комунікативних процесів в діяльності організації	128
Мещеряков В. Є., Кривоніс С.В. Інтелектуальна транспортна система як інноваційна концепція розвитку транспортно-логістичного комплексу України	131
Михайлов Є.О. Роль і значення ІТ-консалтингу в управлінні	133
Мірзосєва Т.В., Гарбут М.А. Щодо управління інноваціями в умовах сьогодення	134
Могильна Л.М., Линник В.О. Особливості управління інноваційними процесами в сільському господарстві	136
Новоселець А.І. Концептуальні засади змісту механізмів інноваційного управління конкурентоспроможністю аграрних підприємств	138
Онегіна В.М. Концептуальні основи інноваційної екосистеми університету	141

Орлов В.В. Категорія «економічний потенціал»: проблеми дефініції	143
Петрецький І.І. Комплексна модель реалізації інноваційно-інвестиційного розвитку сільських територій в Україні	145
Садовой В.О. Управління системними змінами стратегічного розвитку підприємства	147
Семакович М.В. Конкурентоспроможність виробництва сільськогосподарської продукції	148
Стасюк Ю.М., Волошина А.Р. Основні принципи розробки та реалізації інноваційної стратегії підприємства	150
Таран О.М. Інновації як складова стратегії розвитку організації	153
Філімонов Ю.Л. Підвищення ефективності інвестиційної діяльності аграрних підприємств	155
Халімон Т.М., Ху Сунцзе Глобалізаційні тренди управління інноваційною діяльністю телекомунікаційних підприємств	158
Цимбалюк Я.В., Таран Т.Л., Глушко О.А. Державна підтримка аграрного сектору економіки в системі експорту й конкурентоспроможного глобального розвитку тваринництва	161
Шibaєва Н.В. В. Баумоль: внесок у теорію підтримки підприємництва	163
Шубалий О.М. Проміжна оцінка та перспективи розвитку промисловості, інновацій та інфраструктури в контексті реалізації Цілей сталого розвитку України	165
Якуб К.В. Особливості управління інноваційною діяльністю сільськогосподарського підприємства	167
Яцун А.Г. Розвиток ринку продукції равликівництва та її експортний потенціал	169
СЕКЦІЯ 3. ТРАНСФЕР ІННОВАЦІЙ У ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ	171
Dmytryshyn R.A. The impact of the changing international environment on the regulatory and legal regulation of economic sectors in the aspect of global challenges	172
Бубенець І.Г. Трансформація основних елементів бізнес-моделі підприємств в умовах цифровізації	174
Вітковський Ю.П., Rebilas Rafal. Освітні інновації у вищій школі Польщі та України в умовах глобалізації	176
Гапак Н.М. Взаємодія місцевих закладів освіти, науки та бізнесу як чинник успішного трансферу знань/технологій	178
Карпенко А.В., Соляна Т.М. Стартапи у сучасній Україні: стан та напрями розвитку	180

**Кюрчев В.М., д-р. техн. наук, проф, член-кореспондент НААН України
Лебеза Д.Г., д-р. екон. наук, професор
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, Україна**

Підготовка фахівців як ключовий фактор запровадження інновацій у галузі машинобудування

Історично південний регіон України має потенціал кадрового резерву робітників, інженерів та менеджерів першої ланки у галузі машинобудування. В регіоні понад 50 років надають освітні послуги у сфері інженерного менеджменту два заклади вищої освіти: Запорізький політехнічний університет, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Взагалі, в Запорізькій області 12 коледжів надають освіти щодо інжинірингу, аграрного інжинірингу та машинобудування, в яких щорічно навчаються від 300 до 400 здобувачів. Навіть в умовах воєнних дій постійно проводиться активна робота щодо запровадження дуальної системи навчання, осучаснення освітніх програм та підвищення професійної підготовки молодих фахівців на прогресивних підприємствах регіону. В той же час, в регіоні існує критичний рівень нестачі кадрів. За 2010-2021 рр. в Запорізькій області кількість штатних працівників у виробництві гумових і пластмасових виробів, а також у металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів зменшилась практично удвічі. Слід зазначити, що кількість робітників у розрізі галузей зменшується повільно у межах 10-20% щорічно [1]. Сьогодні в регіоні відбувається концентрація кадрових ресурсів сектору індустрії та машинобудування. В металургійному виробництві Запорізької області зосереджено 30% кадрових ресурсів України, при виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції – 22%, при виробництві машин та устаткування – 24% [2].

Опитування керівників підприємств у грудні 2021 року показала, що основними кадровими проблемами регіону є відток кадрів за кордон (65% респондентів), старіння кадрів (75%), а також відсутність престижності робітничих професій (85%). В регіоні є кадровий голод на спеціалістів у цифровому маркетингу, ІТ спеціалістів, а також спеціалістів з програмування станків ЧПУ. Результати опитування показали, що підприємства готові мати партнерські відносини та об'єднуватися в асоційовані групи за умов гарантій міграцій кадрів всередині таких об'єднань.

З метою виявлення шляхів стимулювання та залучення молоді до галузей індустрії та машинобудування представникам підприємств було запропоновано вказати ключові причини, за якими молодь працевлаштовується на підприємство. Основна причина, за якою молодь залучається до роботи на заводах це впевненість не бути звільненим чи втратити роботу. Також 45% представників роботодавців наголосили, що молоді робітники затримуються на підприємстві з причин фінансової стабільності, що забезпечує їм гарантію в отриманні заробітної плати. Особливо було наголошено, що такий критерій був

вирішальним при пошуку роботи під час пандемії. Одержання високої заробітної плати є однією з передумов зацікавленості роботи в галузі (31% респондентів). Досліджено, що молоді фахівці, що працюють на заводі, також звертають увагу на соціальні умови роботи (побут, оплачувані відпустки, лікарняні) та наявність різноманітних професій. Такі критерії створюють робоче місце для них більш привабливим та комфортним. У подальшому необхідно врахувати заходи щодо формування соціальної інфраструктури на підприємствах та забезпечення безпеки праці в умовах пандемії.

На сьогодні більша кількість робітників не володіють сучасними соціальними та психологічними навиками роботи. Було встановлено, що серед ключових soft навиків, які необхідно розвивати молоді є бажання само розвиватися та покращувати свою кваліфікацію (62% респондентів), працьовитість та відповідальність (81%), самостійність та ініціативність (52%), виявляти та запропонувати шляхи покращення якості (41%). Робота в фокус групі показала, що необхідно стимулювати до роботи соціальні верстви населення (люди з обмеженими можливості, жінки, пенсіонери) для залучення додаткових кадрів в машинобудуванні. Розвиток жіночого підприємництва може стати стимулом прояву креативності та інновацій у сфері індустрії та машинобудування.

Потребують також вирішення питання подальшого навчання як інженерів, так і менеджерів підприємств. Під час роботи фокус групи представники підприємств наголошували на спеціалізованих та затребуваних курсах, що відповідають сучасним викликам у галузі машинобудування. Зазначено, що навчання буде більш ефективним якщо тематика буде запропонована з боку підприємств. За результатами опитування виявлені актуальні теми для навчання такі як використання цифрових технологій у процесах виробництва, запровадження моніторингу якості виробництва, пошук нових експортних ринків. Затребуваним є навчання щодо користування сучасними технічними засобами, як для менеджерів так і інженерів, за результатами відповідей 85% респондентів. Встановлено, що не менш важним є знання щодо нових напрямів та методів конструювання та дизайну (85% респондентів), які повинні надаватись поруч із процесом модернізації технологічних процесів. Представники бізнесу зазначили необхідність оволодіння навиками використання цифрових технологій у виробничому процесі (65%) та при просуванні продукції через Інтернет (78%). Немаловажним залишається питання експорту товарів та послуг, тому на отримання сучасних знань щодо пошуку торгових посередників, виходу на ринок та логістики зазначили 54% представників підприємств.

Таким чином, основні напрями роботи з молодими кадрами повинні бути спрямовані на надання м'яких навичок з комунікації та самореалізації. Необхідно також запровадити практику короткострокових курсів підвищення кваліфікації спеціалістів з оволодіння сучасними професійними навичками інженера, що забезпечить модернізацію кадрового потенціалу підприємства та підвищення продуктивності праці.

Список використаних джерел:

1. Головне управління статистики у Запорізькій області. (2020). *Запорізька область за 2021 рік. Статистичний щорічник* (р. 366). Запоріжжя; 2. Державна служба статистики України. (2020). *Статистичний щорічник України за 2021 рік* (р. 465). Київ; 3. Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості / за ред. В.М. Кюрчева. *Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації* : зб. матер. II Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. 4 жовт, 2021 р. Мелітополь: ТДАТУ, 2021 р.; 4. Легеза Д.Г. Стратегічний розвиток сільськогосподарських підприємств в умовах євроінтеграції. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2018. № 3 (38). С. 123-136; 5. Легеза Д.Г. Управління конкурентоспроможністю сільськогосподарських підприємств на регіональному рівні. *Економіка та підприємництво: Збірник наукових праць КНЕУ ім. В. Гетьмана*. 2015. Част. 2. №34-35. С. 166-179; 6. Competitive positions of Eastern Europe and Central Asia countries at the world wheat market / Legeza D., Yessengaziyeveva S., Adilov S., Britchenko I. *Соціально-економічні проблеми розвитку бізнесу та місцевого самоврядування: тези доповідей міжн. наук.-практ. конф.*, 14-15 черв., 2018 р. Мелітополь: ТДАТУ, 2018. С. 441-443.

Лобанов А. М., здобувач вищої освіти ступеня магістр*
Українська інженерно-педагогічна академія, Україна

Сучасні проблеми комунікативних процесів в діяльності організації

Комунікативні процеси в організації розглядають з декількох напрямів: психологічного, соціологічного, управлінського. При цьому не досить далекоглядні керівники звикли, що комунікативні процеси в організації є налагодженим, і зазвичай потребують уваги або в момент безпосереднього формування організації, або в період її реструктуризації. Більш досвідчені керівники розглядають всі три напрями [1], однак як дослідження науковців, так і практична увага в організації зазвичай більшою мірою приділяється лише одному напрямку [2] – найбільш критичному в поточний період часу. Це, на наш погляд, обумовлене, по-перше, суттєвими обмеженнями часу та ресурсів, які є в розпорядженні керівників, особливо ресурси часу для формування оптимального механізму реорганізації комунікативних процесів; по-друге, супротивом персоналу змінам, які виникають при будь-якому оновленні комунікацій; по-третє, відсутністю чітких критеріїв, за якими була б можливість об'єктивно визначити доцільність впровадження тих чи інших змін та довести цю доцільність керівникам, колективу, власникам [3, 4], що інколи змушує фахівців обходити питання оцінки їх ефективності, замінюючи її на доцільність [5].

Визначимо основні, на наш погляд, складові комунікативних елементів, які стають найбільш вагомим в сучасному кризовому зовнішньому середовищі для

* Науковий керівник – О. І. Кір'ян, канд. екон. наук, доцент